

WSPARCIE METODYCZNE I PROGRAMOWE KADRY W ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

WSPARCIE METODYCZNE I PROGRAMOWE

Z komentarzem [81]: Niniejszy dokument ma zastąpić dotychczas obowiązujący dokument „Zasady wspierania programowo-metodycznego drużynowych w ZHP”. Nowa instrukcja nie zawiera rozdziału poświęconego Oznakom Kadry Programowej ani żadnym innym odznakom dedykowanym wyłącznie kadrze metodycznej lub/i programowej ZHP. W założeniu uchwała Głównej Kwatery ZHP w sprawie przyjęcia dokumentu „Wsparcie metodyczne i programowe kadry w Związku Harcerstwa Polskiego” wyznaczy dwuletni okres przejściowy, w którym instruktorzy ZHP będą mogli zdobywać OKP wedle reguł opisanych w „Zasadach wspierania programowo-metodycznego drużynowych w ZHP”.

Formularz zbierający uwagi będzie otwarty do 30.04. Link do formularza:

<https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=Ho024XU55kyJPfw1H9RNzqFje2e6xpkmSTI9N9ZmMNUMTBU51hQQzdWWM084WENSFRFMUczMkUyUyYQlQCNOPWcu>

Główna Kwatera ZHP planuje zakończyć prace legislacyjne nad dokumentem w maju 2019 roku.

Spis treści

- I. WSPARCIE METODYCZNE I PROGRAMOWE KADRY W ZHP3
- II. ZESPOŁY WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO Z POZIOMU HUFCA3
- III. ZESPOŁY WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO Z POZIOMU CHORAĞWI5
- IV. ZESPOŁY WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO Z POZIOMU GŁÓWNEJ KWATERY7

I. WSPARCIE METODYCZNE I PROGRAMOWE KADRY W ZHP

1. Za wsparcie metodyczne i programowe kadry w ZHP odpowiedzialne są komendy hufców, chorągwi i Główna Kwatera ZHP.
2. Działania wspierające kadre pod względem metodycznym i programowym prowadzone są zgodnie z Systemem pracy z kadrami w ZHP, na podstawie:
 - 1) dokumentów strategicznych, przyjmowanych przez Zjazd ZHP oraz władze naczelną, chorągwi i hufców,
 - 2) rocznych planów pracy, uwzględniających wyodrębnione działania w tym zakresie.
3. Komenda hufca odpowiada za wsparcie metodyczne i programowe kadr drużyn.
4. Komenda chorągwi odpowiada za wsparcie kadry metodycznej i programowej na poziomie hufca.
5. Główna Kwatera ZHP odpowiada za wsparcie kadry metodycznej i programowej na poziomie chorągwi oraz Głównej Kwatery ZHP.
6. Zadania wsparcia metodycznego realizują instruktorzy lub/i zespoły, działając w trybie ciągłym. Zadania wsparcia programowego realizują instruktorzy lub/i zespoły, działając w trybie projektowym lub ciągłym.
7. W niniejszej instrukcji posługujemy się następującymi definicjami:
 - 1) **Namiestnik** – instruktor ZHP wspierający kadry gromad/drużyn pracujące w wybranej metodyce, powołany rozkazem komendanta hufca bądź, w przypadku namiestnictwa międzyhufcowego, rozkazem komendanta chorągwi;
 - 2) **namiestnictwo** – wspólnota kadr gromad lub drużyn pracujących w wybranej metodyce, funkcjonująca na poziomie hufca lub kilku hufców (namiestnictwo międzyhufcowe);
 - 3) **referat metodyczny** – zespół wsparcia metodycznego na poziomie chorągwi skupiający instruktorów ZHP specjalizujących się w wybranej metodyce;
 - 4) **zespół metodyczny** – zespół wsparcia metodycznego na poziomie chorągwi skupiający instruktorów ZHP specjalizujących się łącznie we wszystkich metodykach;
 - 5) **wsparcie metodyczne/zadania wsparcia metodycznego** - wspieranie drużynowych w życiu wychowawczym, w tym w rozumieniu i stosowaniu Harcerskiego Systemu Wychowawczego ZHP, realizowane poprzez działania skierowane do kadry (formy kształcenia i wymiany doświadczeń, indywidualne konsultacje itd.);
 - 6) **wsparcie programowe/zadania wsparcia programowego** - wzbogacanie oddolnego programu gromad i drużyn, w tym z konkretnych dziedzin (specjalności, rozwoju duchowego i religijnego, współpracy zagranicznej, wychowania patriotycznego itp.), realizowane poprzez propozycje i przedsięwzięcia programowe.

II. ZESPOŁY WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO Z POZIOMU HUFCA

8. Do obowiązków komendy hufca w zakresie wsparcia metodycznego i programowego kadry ZHP należą zadania przedstawione w poniższej tabeli. Kolejność zadań wskazuje na ich priorytet (im wyżej w tabeli, tym zadania są ważniejsze).

ZADANIA KOMEND HUFCÓW

W ZAKRESIE WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO KADRY ZHP

Odpowiedzialny członek komendy hufca	Członek komendy hufca odpowiedzialny za pracę z kadrami	Członek komendy hufca odpowiedzialny
--------------------------------------	---	--------------------------------------

Modelowe zespoły wspierające właściwego członka komendy hufca w wykonywaniu zadań		szczerp (jeśli jest)	4 namiestnictwa/metodyk z innego hufca lub z chorągwi	za program projektowe lub/i stałe zespoły programowe
1.	Wspieranie i nadzorowanie procesu budowania programów pracy gromad/drużyn (poprzez bieżące konsultacje w trakcie tworzenia planów pracy oraz udzielanie bezpośredniej i indywidualnej informacji zwrotnej do planów pracy skierowanych do zatwierdzenia).	X	X	
2.	Wspieranie i weryfikacja realizacji programu gromady/drużyny (np. poprzez odwiedziny gromad/drużyn podczas zbiórek).	X	X	
3.	Przygotowywanie kandydatów na drużynowych do pełnienia funkcji (poprzez prowadzenie we współpracy z HZKK lub MHZKK kursów drużynowych oraz metodycznych form doskonalących dla kadr drużyn, a także pomoc w procesie planowania rozwoju kadry oraz wyłaniania następców w środowiskach).		X	
4.	Stosowanie Systemu Pracy z Kadrami w indywidualnym podejściu do każdego drużynowego (m.in. poprzez prowadzenie indywidualnych konsultacji).	X	X	X
5.	Stwarzanie przestrzeni do wymiany doświadczeń dla drużynowych oraz doskonalenia ich kompetencji (np. poprzez zbiórki namiestnictwa/zespołu, konferencje, sejmiki, spotkania instruktorskie, inne metodyczne formy doskonalące).		X	
6.	Propagowanie działań wzbogacających oddolny program gromad i drużyn, m.in. specjalności, współpracy zagranicznej, elementów wychowania duchowego i religijnego, wychowania patriotycznego etc. (np. poprzez prowadzenie form doskonalących poświęconych konkretnej tematyce).			X
7.	Wspieranie oddolnych przedsięwzięć gromad i drużyn (konsultacje merytoryczne, promocja działań, udział w wydarzeniach lub/i ich współorganizacja).	X	X	X
8.	Stwarzanie przestrzeni do równoległego rozwoju wędrowniczego i instruktorskiego kadr gromad i drużyn (naturalna „baza” opiekunów prób).	X	X	
9.	Budowanie wspólnoty dającej kadrze poczucie przynależności.	X	X	
10.	Udzielanie wsparcia logistycznego (dostęp do sprzętu, wspólna organizacja HALiZ, wspólne prowadzenie finansów, kontakty z lokalnymi partnerami np. dyrekcją szkoły itp.).	X		
11.	Wskazywanie potencjalnego nowego pola służby instruktorom przekazującym gromadę/drużynę następcy lub przybocznym, którzy nie zostali mianowani drużynowymi macierzystej jednostki.	X	X	
12.	Wspieranie powstawania nowych gromad i drużyn.	X	X	
13.	Inspirowanie, prowadzenie poradnictwa oraz upowszechnianie dobrych praktyk (np. poprzez popularyzację publikacji centralnych, chorągwiowych i hufcowych, prowadzenie biblioteczki gromadzkiej materiałów metodycznych i tematycznych).	X	X	X
14.	Tworzenie i promowanie propozycji oraz przedsięwzięć programowych realizowanych przez komendę hufca w odpowiedzi na potrzeby środowisk.			X

9. Każda gromada/drużyna, nawet jeśli jest jedyną jednostką swojej metodyki w danym hufcu, powinna mieć przydzielonego metodyka.

10. Komenda hufca powierza realizację zadań wsparcia metodycznego właściwym namiestnikom.

10.1 Namiestnicy reprezentują komendę hufca przed drużynowymi i drużynowych przed komendą hufca. Ich celem jest wspieranie pracy drużyn, tak by wszystkie działały zgodnie z Harcerskim Systemem Wychowawczym ZHP. Realizują go przez wykonywanie zadań 1-5 oraz 7-13 ujętych w powyższej tabeli.

10.2 Namiestnikiem może zostać instruktor ZHP z przynajmniej otwartą próbą podharc mistrzowską, który posiada przynajmniej 3-letnie doświadczenie w pracy z daną grupą wiekową na funkcji drużynowego lub/i przybocznego, licząc od dnia złożenia Zobowiązania Instruktorskiego.

- 10.3 Namiestnik organizuje kadry drużyn (drużynowych, przybocznych, niekiedy także zastępowych) we wspólnoty - namiestnictwa.
11. Jeśli komendant hufca nie jest w stanie przydzielić namiestników dla części lub wszystkich gromad/drużyn, wsparcia metodycznego udziela im właściwy członek komendy hufca, samodzielnie lub przy pomocy instruktora innego hufca (np. w formie namiestnictwa międzyhufcowego) lub instruktora chorągwanego referatu/zespołu metodycznego.
12. W celu realizacji zadań 6 i 7 ujętych w powyższej tabeli komendant hufca może powołać pojedynczych instruktorów lub/i stałe zespoły programowe zajmujące się wybraną tematyką szczegółową, np. harcerski klub ratowniczy, kapelana, instruktora ds. zagranicznych, komisję historyczną. Ich istnienie powinno wynikać ze zdiagnozowanej potrzeby środowiska, zaś same działania mogą być także z powodzeniem podejmowane przez zespoły projektowe lub odpowiednie zespoły chorągwi.
13. W celu realizacji zadań 13 i 14 ujętych w powyższej tabeli komendant hufca może powołać projektowe zespoły programowe.
14. Jeśli gromada/drużyna jest zrzeszona w szczepie, jego komenda uzupełnia działania komendy hufca w realizacji zadań 1-2, 4, 7-13 ujętych w powyższej tabeli. Sposób działania szczepów określa odrębna instrukcja.
15. Hufcowe zespoły wsparcia metodycznego i programowego działające w trybie ciągłym są zobowiązane do posiadania:
- 1) planu wsparcia, odpowiednio, metodycznego lub/i programowego,
 - 2) sprawozdań z realizacji poprzednich planów,
 - 3) podpisanych przez wszystkich członków zespołu umów o pełnienie funkcji.
16. Plany wsparcia metodycznego lub/i programowego oraz sprawozdania z realizacji poprzednich planów corocznie zatwierdza komenda hufca. Zespoły corocznie przekazują także zatwierdzony plan oraz sprawozdanie z realizacji poprzedniego planu do odpowiedniego zespołu w chorągwi.
17. Zespoły raz w roku dokonują podsumowania swojej działalności, jednocześnie oceniając pracę każdego członka zespołu.
18. W przypadku niewłaściwego realizowania zadań przez zespół hufcowy lub międzyhufcowy komendant chorągwi, po zasięgnięciu opinii właściwego zespołu chorągwi lub na jego wniosek, zobowiązuje właściwą komendę hufca / właściwe komendy hufców do wprowadzenia programu naprawczego.

III. ZESPOŁY WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO Z POZIOMU CHORĄGWI

19. Do obowiązków komendy chorągwi w zakresie wsparcia metodycznego i programowego kadry ZHP należą zadania przedstawione w poniższej tabeli. Kolejność zadań wskazuje na ich priorytet (im wyżej w tabeli, tym zadania są ważniejsze).

ZADANIA KOMEND CHORĄGWI
W ZAKRESIE WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO KADRY ZHP

Odpowiedzialny członek komendy chorągwi	Członek komendy chorągwi odpowiedzialny za szczepy (jeśli jest)	Członek komendy chorągwi odpowiedzialny za pracę z kadrą	Członek komendy chorągwi odpowiedzialny za program
Modelowe zespoły wspierające właściwego członka komendy chorągwi w wykonywaniu zadań	Referat ds. wsparcia szczepów (jeśli jest)	4 referaty metodyczne/ 1 zespół metodyczny	projektowe lub/i stałe zespoły programowe
1. Przygotowywanie kandydatów do pełnienia funkcji z	X	X	X

	poziomu hufca w zakresie wspierania metodycznego i programowego drużynowych (prowadzenie we współpracy z SI lub ChZKK kursów szczerpowych, namiestników, komend hufców etc.).			
2.	Stosowanie elementów Systemu Pracy z Kadrą w indywidualnym podejściu do właściwych członków komend hufców oraz pozostałej kadry metodycznej i programowej hufców.	X	X	X
3.	Wspieranie oddolnych przedsięwzięć właściwych członków komend hufców oraz podległych im zespołów wsparcia metodycznego (konsultacje merytoryczne, promocja działań, udział w wydarzeniach lub/i ich współorganizacja).		X	
4.	Inspirowanie i stwarzanie warunków do wymiany doświadczeń pomiędzy instruktorami (organizacja konferencji, sejmików, spotkań instruktorskich oraz innych form doskonalących dla namiestników, szczerpowych oraz osób odpowiedzialnych za metodyczne i programowe wspieranie drużynowych w hufcu).	X	X	X
5.	Propagowanie działań wzbogacających program gromad i drużyn m.in. specjalności, współpracy zagranicznej, elementów wychowania duchowego i religijnego, wychowania patriotycznego etc. (np. poprzez prowadzenie form doskonalących poświęconych konkretnej tematyce).			X
6.	Budowanie wspólnoty metodycznej instruktorów chorągwi.		X	
7.	Inicjowanie lub przygotowanie przedsięwzięć programowych odpowiadających na potrzeby środowisk pod kątem programowym, organizacyjnym i logistycznym.			X
8.	Wspieranie działań drużyn specjalnościowych.			X
9.	Tworzenie propozycji programowych o tematyce regionalnej – odpowiadających na potrzeby województwa, regionu.			X
10.	Inspirowanie, prowadzenie poradnictwa oraz upowszechnianie dobrych praktyk (poprzez popularyzację publikacji centralnych, chorągwiowych i hufcowych).	X	X	X

20. Komenda chorągwi powierza realizację zadań wsparcia metodycznego właściwym referatom metodycznym, skupiających instruktorów ZHP wyróżniających się doświadczeniem w pracy z odpowiednią grupą wiekową.

20.1 Kierownikiem referatu metodycznego może być instruktor ZHP w stopniu przynajmniej podharcmistra, który posiada przynajmniej 3-letnie doświadczenie w pracy z daną grupą metodyczną na poziomie hufca, lub drużyny licząc od dnia złożenia Zobowiązania Instruktorskiego.

21. Jeśli komendant chorągwi nie jest w stanie powołać referatów dla wszystkich grup wiekowych, wsparcia metodycznego udziela kadrze hufców zespół metodyczny.

21.1 Wymogiem powołania zespołu metodycznego chorągwi jest skonstruowanie zespołu złożonego z min. 5 osób, w tym przedstawicieli wszystkich metodyk z przynajmniej 3-letnim doświadczeniem w pracy z daną grupą metodyczną na poziomie hufca lub drużyny, licząc od dnia złożenia Zobowiązania Instruktorskiego.

21.2 Szefem zespołu metodycznego chorągwi może być instruktor ZHP w stopniu przynajmniej podharcmistra, który posiada przynajmniej 2-letnie doświadczenie na funkcji namiestnika, członka referatu metodycznego lub członka zespołu metodycznego chorągwi.

22. W celu realizacji zadania 5, a także zadań 1, 4 i 9-10 (w zakresie danej tematyki szczegółowej) ujętych w powyższej tabeli komendant chorągwi może powołać pojedynczych instruktorów lub/i stałe zespoły programowe zajmujące się wybraną tematyką szczegółową np. pilota (specjalność wodna i żeglarska), inspektorat ratowniczy, kapelana, zespół wychowania duchowego i religijnego, pełnomocnika ds. zagranicznych, komisję historyczną. Ich istnienie powinno wynikać ze zdiagnozowanej potrzeby środowiska, zaś same działania mogą być także z powodzeniem podejmowane przez zespoły projektowe lub odpowiednie wydziały Głównej Kwatery.

WSPARCIE METODYCZNE I PROGRAMOWE

23. W celu realizacji zadania 8 ujętego w powyższej tabeli komendant chorągwi może powołać pojedynczych instruktorów lub/ zespoły wsparcia specjalnościowego. Ich istnienie powinno wynikać ze zdiagnozowanej potrzeby środowiska, zaś w przypadku niewielkiej potrzeby lub braku zasobów działania mogą być realizowane przez odpowiednie zespoły Głównej Kwatery.
24. W celu realizacji zadań wsparcia metodycznego i programowego ujętych w powyższej tabeli wobec kadr gromad i drużyn integracyjnych lub/i Nieprzetartego Szlaku komendant chorągwi może powołać pojedynczych instruktorów lub/ referat Nieprzetartego Szlaku. Ich istnienie powinno wynikać ze zdiagnozowanej potrzeby środowiska, zaś w przypadku niewielkiej potrzeby lub braku zasobów działania mogą być realizowane przez odpowiedni wydział Głównej Kwatery.
25. W celu realizacji zadań 7 i 9 ujętych w powyższej tabeli komendant chorągwi może powołać projektowe zespoły programowe.
26. Zespoły chorągwiwane wspierające kadrę programową i metodyczną działające w trybie ciągłym są zobowiązane do posiadania:
- 1) planu wsparcia metodycznego i/lub programowego,
 - 2) sprawozdań z realizacji poprzednich planów,
 - 3) podpisanych przez wszystkich członków zespołu umów o pełnienie funkcji.
27. Plany wsparcia metodycznego lub/i programowego oraz sprawozdanie z realizacji poprzednich planów corocznie zatwierdza komenda chorągwi. Każdy zespół przekazuje corocznie do odpowiedniego wydziału Głównej Kwatery ZHP zatwierdzony plan pracy oraz sprawozdanie z jego realizacji.
28. Każdy zespół chorągwi raz w roku dokonuje podsumowania swojej działalności, jednocześnie oceniając pracę każdego członka zespołu.
29. W przypadku niewłaściwego realizowania zadań przez zespoły wsparcia metodycznego i programowego chorągwi Naczelnik ZHP, po zasięgnięciu opinii właściwego wydziału Głównej Kwatery ZHP lub na jego wniosek, zobowiązuje właściwe komendy chorągwi do wprowadzenia programu naprawczego.

IV. ZESPOŁY WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO Z POZIOMU GŁÓWNEJ KWATERY

30. Do obowiązków Głównej Kwatery ZHP w zakresie wsparcia metodycznego i programowego kadry ZHP należą zadania przedstawione w poniższej tabeli. Kolejność zadań wskazuje na ich priorytet (im wyżej w tabeli, tym zadania są ważniejsze).

**ZADANIA GŁÓWNEJ KWATERY ZHP
W ZAKRESIE WSPARCIA METODYCZNEGO I PROGRAMOWEGO KADRY ZHP**

Odpowiedzialny członek Głównej Kwatery ZHP	Członek GK ZHP odpowiedzialny za pracę z kadrą	Członek GK ZHP odpowiedzialny za wsparcie metodyczne i programowe	
		WWM, ZIM	WIP, WWS, WWW, HSR, WWDiR
Aktualnie funkcjonujące zespoły wspierające właściwego członka Głównej Kwatery ZHP	Wydział ds. szczepli		
1. Doskonalenie metodyk i instrumentów metodycznych.		X	X
2. Inspirowanie i stwarzanie warunków do wymiany doświadczeń pomiędzy instruktorami (organizacja konferencji, sejmików, spotkań instruktorskich oraz innych form doskonalących dla osób odpowiedzialnych za metodyczne i programowe w chorągwiach i hufcach)	X	X	X
3. Propagowanie działań wzbogacających program gromad i drużyn m.in. specjalności, współpracy zagranicznej, elementów wychowania duchowego i religijnego, wychowania patriotycznego etc. (np. poprzez prowadzenie form doskonalących poświęconych konkretnej tematyce)			X
4. Wspieranie oddolnych przedsięwzięć właściwych członków komend chorągwi oraz podległych im zespołów wsparcia		X	

	metodycznego (konsultacje merytoryczne, promocja działań, udział w wydarzeniach lub/i ich współorganizacja).			
5.	Stosowanie elementów Systemu Pracy z Kadłą w indywidualnym podejściu do właściwych członków komend chorągwi oraz pozostałej kadry metodycznej i programowej chorągwi.	X	X	X
6.	Opracowywanie i rozpowszechnianie podstawowych poradników metodycznych.		X	
7.	Przygotowywanie kandydatów na metodyków chorągwi (prowadzenie we współpracy z CSI kursów np. kierowników referatów)		X	
8.	Budowanie wspólnoty metodycznej instruktorów ZHP.		X	
9.	Inicjowanie działań specjalnościowych i popularyzacja specjalności.			X
10.	Prowadzenie poradnictwa dla kadry z wykorzystaniem różnych form (strony internetowe, wydawnictwa).	X	X	X
11.	Opracowywanie i rozpowszechnianie propozycji programowych dla gromad i drużyn.			X
12.	Inicjowanie lub przygotowanie przedsięwzięć programowych odpowiadających na potrzeby Związku pod kątem programowym, organizacyjnym i logistycznym.			X

31. Wydziałami wspierającymi kadre metodyczną i programową z poziomu Głównej Kwatery są: Wydział Wsparcia Metodycznego (WWM), Zespół projektowy ds. reformy instrumentów metodycznych (ZIM), Wydział Nieprzetartego Szlaku (WNS), Wydział ds. szczepów oraz Wydział Wychowania Duchowego i Religijnego (WWDiR), Wydział Wsparcia Specjalnościowego (WWS), Wydział Wychowania Wodnego (WWW), Harcerska Szkoła Ratownictwa (HSR) oraz Wydział Inspiracji i Poradnictwa (WIP).

32. Szczegóły dotyczące zadań oraz sposobu pracy poszczególnych wydziałów i zespołów określa Regulamin Pracy Głównej Kwatery ZHP.

33. Wydziały i zespoły działające w trybie ciągłym wspierające kadre metodyczną i programową z poziomu Głównej Kwatery są zobowiązane do posiadania:

- 1) planu wsparcia metodycznego i/lub programowego,
- 2) sprawozdań z realizacji poprzednich planów,
- 3) podpisanych przez wszystkich członków zespołu umów o pełnienie funkcji.

34. Plany wsparcia metodycznego lub/i programowego oraz sprawozdanie z realizacji poprzednich planów corocznie zatwierdza Główna Kwatera ZHP.

35. Każdy wydział raz w roku dokonuje podsumowania swojej działalności, jednocześnie oceniając pracę każdego członka zespołu.